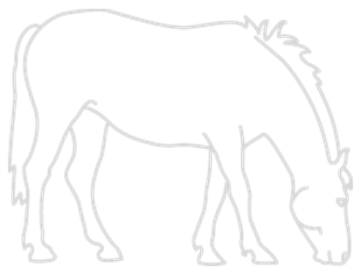

0.0 Översikt moment i standardrutinerna

Detta är en översikt över de moment som företaget bör upprätta standardrutiner för. Det kan finnas fler moment på den enskilda anläggningen som behöver vara med.

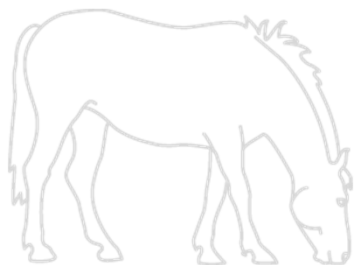

Ankomst	Drivning	Uppstallning och skötsel	Fixering	Bedövning	Avlivning	Oförutsedda händelser och haveri
<ul style="list-style-type: none"> •Kompetensbevis •Systematisk bedömning av djuren •Avlastning utan fördröjning •Avlivning av sjuka och skadade djur •Reservutrustning för bedövning och avlivning vid ankomst (ev. även distansavlivning) •Underhåll av reservutrustning 	<ul style="list-style-type: none"> •Kompetensbevis •Djuren hanteras lugnt, användning av hjälpmedel •Gruppstorlek vid drivning •Djuren skyddas från att falla och halka •Djur lämnas ej i drivgångar vid avbrott i slakten 	<ul style="list-style-type: none"> •Kompetensbevis •Djuren hanteras lugnt •Djuren garanteras fysiskt välbefinnande, hålls rena och skyddas från att falla eller halka •Ständig tillgång på dricksvatten •Utfodring om tid för transport och uppstallning >12h •Tillsyn minst morgon och kväll •Djur slaktas utan onödigt dröjsmål (maxlängd uppstallning ren 5 dygn) •Avlivning av sjuka och skadade djur i hägn •Tillgång till reservutrustning för bedövning och avblodning (ev. även distansavlivning) •Underhåll av reservutrustning 	<ul style="list-style-type: none"> •Kompetensbevis •Rörelsefrihet begränsas för rätt placering av skott •Hur fixering går till (ex. horntag eller manuell fasthållning) 	<ul style="list-style-type: none"> •Kompetensbevis •Placering av skott •Parametrar för bedömning av tillräcklig bedövning •Ombedövning. Åtgärder vid ej tillräcklig bedövning •Utrustning och reservutrustning •Underhåll av utrustning och dokumentation •Längsta intervall mellan bedövning och avblodning 	<ul style="list-style-type: none"> •Kompetensbevis •Längsta intervall mellan bedövning och avblodning •Djur avlivs så snart som möjligt efter bedövning •Kontroll av att bedövning fortsatt är tillräcklig •Länkning och upphängning •Utförandet av avblodningen •Parametrar för bedömning av att djuret är dött 	<ul style="list-style-type: none"> •Standardrutinerna tar hänsyn till tekniska fel, t.ex. strömbavbrott eller andra omständigheter som stoppar eller fördröjer slaktarbete, eller på annat sätt påverkar djurskyddet negativt. •Plan för att åtgärda tekniska fel.

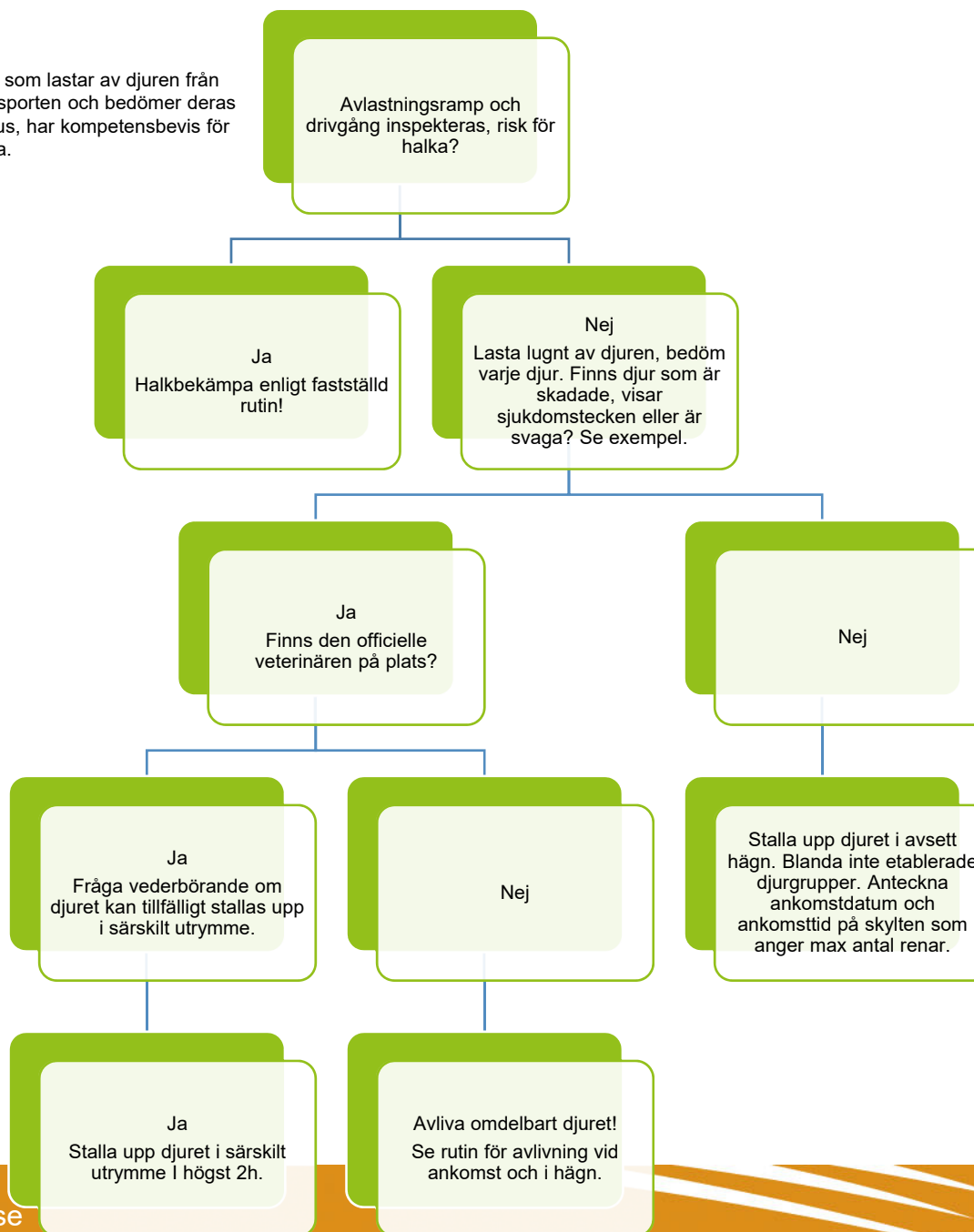
2.0 Ankomst

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

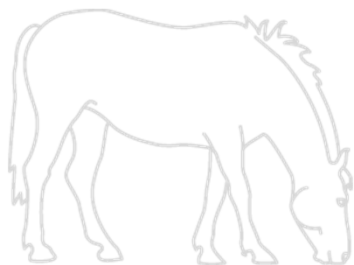

Den som lastar av djuren från transporten och bedömer deras status, har kompetensbevis för detta.

2021-10-04

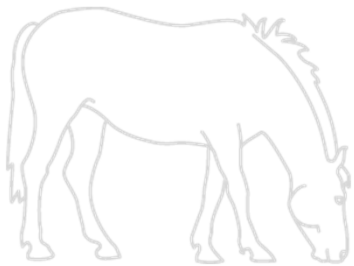

Exempel)
 Avsaknad av delar av lemmar.
 Synliga frakturer.
 Synbart halt ren.
 Balansproblem.
 Avsliten hud och sårskador som inte är lindriga.
 Sjukliga förändringar, t.ex. förändrade klövar, tumörer/svullnader, munåkomor (inklusive hål i kinden), hornförändringar (inklusive perukhorn), etc., som leder till lidande.
 Ren som inte reser sig, eller synbart försvagade djur.
 Frostsador i hud.
 Kala områden i pälsen, större än ca. 5x5cm
 Starkt avmagrade/utmärglade renar.
 Renar med starkt förorenad päls (har svårt att hålla värmen).
 Bukbrock.
 Ögonskador och allvarligare åkomor i ögonlock.
 Livmoderframfall, ändtarmsframfall.

2.1 Avlivning vid ankomst och i hägn

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

Kan den skadade renen fångas in
utan att förvärra lidandet?

Ja

Bedöva renen genom skott mot
hjärnan, avstånd max 5m. Avliva
med avblodning. Säkerställ att
djuret är bedövat och avlivat.

Nej

OBS! Endast nödavlivning i
enstaka fall! Distansavliva renen
med kulgevär klass 1,
expanderande kula, på längsta
skjutavstånd 100m. Träffområdet
är bröstet (hjärt-/lungfältet).
Säkerställ att djuret är dött!

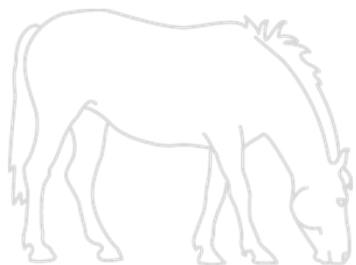
Tecken på tillräcklig bedövning:
Djuret faller, inga försök på att resa sig
Rättningsreflex är frånvarande
Ingen vokalisering sker (djuret ger inte ifrån sig ljud)
Inga rytmiska andningsrörelser sker
Ögonreflex är frånvarande.
Djurets ögon är öppna och blicken är riktad framåt

Tecken på att djuret är dött:
Inga andningsrörelser ses.
Kroppen är slapp.
Öronen hänger, tungan är slapp.
Ögonen är öppna, stilla, riktade framåt/utåt och pupillerna är vidgade.
Inga tecken på liv av typen blinkning, vridning av kroppen, sparkar med benen ses. Darrningar eller ryckningar i muskulatur kan dock ses även efter djuret är dött.
Hornhinnereflex eller smärtreflex saknas.

Tecken på att djuret är dött:
Inga andningsrörelser ses.
Kroppen är slapp.
Öronen hänger, tungan är slapp.
Ögonen är öppna, stilla, riktade framåt/utåt och pupillerna är vidgade.
Inga tecken på liv av typen blinkning, vridning av kroppen, sparkar med benen ses. Darrningar eller ryckningar i muskulatur kan dock ses även efter djuret är dött.
Hornhinnereflex eller smärtreflex saknas.

3.0 Drivning

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

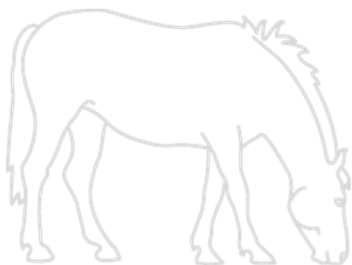

Den som driver djuren har kompetensbevis för detta.

*Fastställ rutin för halkbekämpning. Halka kan exempelvis uppträda vid isiga och även vid leriga förhållanden.

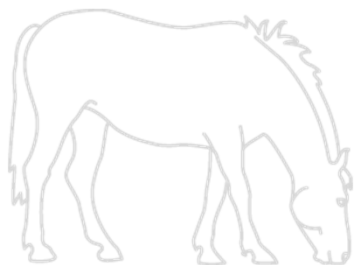
- **Drivgångar i deras fulla längd inspekteras**
  - Risk för halka?
    - Om nej, halkbekämpa enligt rutin*!
  - Är drivgången utformad så att renarna tydligt kan uppfatta vägen utan att utsättas för vägval?
    - Om nej, genomför nödvändiga åtgärder (reparationer/förbättringar)!
  - Är drivgångarna utan skaderisker?
    - Om nej, genomför nödvändiga åtgärder (reparationer/förbättringar)!

- **Djuren hanteras lugnt och drivs i mindre grupper till bedövnings-/avlivningsplatsen.**
  - Renar från olika etablerade djurgrupper blandas ej.
  - Hjälpmedel X för drivning får användas på Y sätt.

- **Vid avbrott i slakten (fikaraster, lunch, etc.), lämnas inga djur i drivgångar och uppsamlingsfällor!**

4.0 Uppstallning och skötsel – inspektion av hägn

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

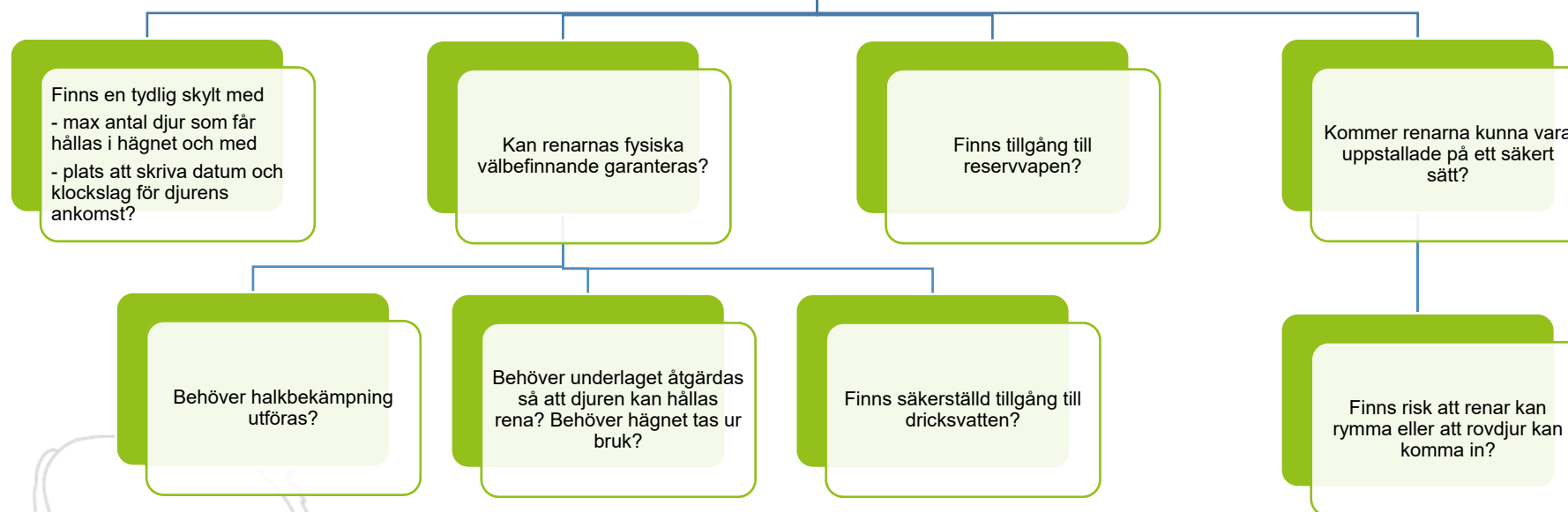

Den som ansvarar för uppstallning och skötsel har kompetensbevis för detta.

Hägnets inspekteras

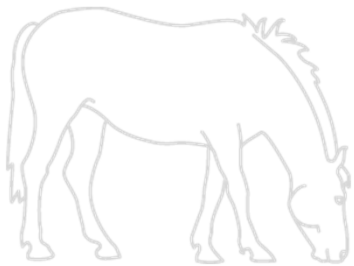
Goda förutsättningar (ex. plats, belysning) för att kunna tillse djuren måste finnas, dvs. den som är ansvarig för tillsyn och skötsel måste på ett enkelt och fullgott sätt kunna utföra sin uppgift.

Inspektera hägnets inför varje djurankomst. Grundligare genomgång av hägnets kondition genomförs med X intervall.

4.1 Avlivning vid ankomst och i hägn

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

Den som ansvarar för avlivning vid ankomst och i hägn, har kompetensbevis för detta.

Lätt flyttbar utrustning för bedövning och avlivning finns tillgänglig. Ange plats!

Expanderande kula, ammunition klass 1 används.

Kan den skadade renen fångas in utan att förvärra lidandet?

I detta exempel är reservvapnet (det vapen som finns tillgängligt för avlivning vid ankomst och i hägnet) ett kulgevär, klass 1.

Ja

Bedöva renen genom skott mot hjärnan, avstånd max 5m. Avliva med avblodning. Säkerställ att djuret är bedövat och avlivat.

Nej

Obs! Endast nödavlivning!
Distansavliva renen med kulgevär klass 1, expanderande kula, på längsta skjutavstånd 100m. Träffområdet är bröstet (hjärt-/lungfältet). Säkerställ att djuret är dött!

Tecken på tillräcklig bedövning:
Djuret faller, inga försök på att resa sig
Rättningsreflex är frånvarande
Ingen vokalisering sker (djuret ger inte ifrån sig ljud)
Inga rytmiska andningsrörelser sker
Ögonreflex är frånvarande.
Djurets ögon är öppna och blicken är riktad framåt

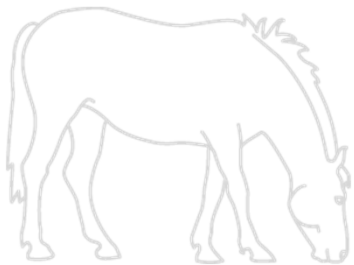
www.jordbruksverket.se

Tecken på att djuret är dött:
Inga andningsrörelser ses.
Kroppen är slapp.
Öronen hänger, tungan är slapp.
Ögonen är öppna, stilla, riktade framåt/utåt och pupillerna är vidgade.
Inga tecken på liv av typen blinkning, vridning av kroppen, sparkar med benen ses. Darrningar eller ryckningar i muskulatur kan dock ses även efter djuret är dött.
Hornhinnereflex eller smärtreflex saknas.

Tecken på att djuret är dött:
Inga andningsrörelser ses.
Kroppen är slapp.
Öronen hänger, tungan är slapp.
Ögonen är öppna, stilla, riktade framåt/utåt och pupillerna är vidgade.
Inga tecken på liv av typen blinkning, vridning av kroppen, sparkar med benen ses. Darrningar eller ryckningar i muskulatur kan dock ses även efter djuret är dött.
Hornhinnereflex eller smärtreflex saknas.

4.2 Uppstallning och skötsel – tillsyn av djuren

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

Den som ansvarar för uppstallning och skötsel har kompetensbevis för detta. Namnge person!

Djur förvaras på slakteriet i max X dygn.

Tillsyn och skötsel av djuren

Inspektera hägnet enligt rutin, innan djur släpps dit.

- Djuren hanteras lugnt vid uppstallning.
- Tillsyn sker minst morgon och kväll. På kvällen efter att samtliga djur ankommit.
- Datum och klockslag för ankomst noteras på skylt vid hägn.

Dricksvatten

- Samtliga djur har kontinuerlig tillgång på dricksvatten.
- Vattenspegeln är inte frusen.
- Tillräckligt antal platser där djur kan dricka finns.

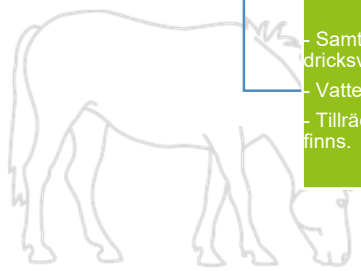
Foder (utfodring sker om sammanlagd tid för transport och uppstallning >12h)

- Stråfoder finns tillgängligt i tillräcklig mängd.
- Djuren kan tillgodogöra sig fodret, kontrollera kvaliteten, ex fruset foder rivs i mindre bitar.
- Fodertillgång kontrolleras x ggr dagligen, påfyllning vid behov. Fyll på med X mängd.

Skadade och sjuka djur

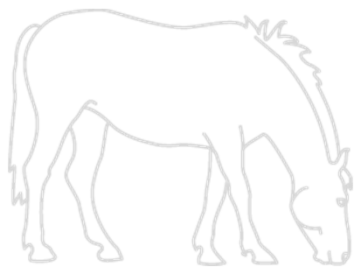
- Bedömning av vilka djur som ska slaktas först görs.
- Djur som är sjuka och skadade (se exempel) avlivas.
- Djur som inte kan gå avlivas på platsen.
- Djur avlivas enligt rutin för avlivning vid ankomst och i hägn.

Exempel)
 Avsaknad av delar av lemmar.
 Synliga frakturer.
 Synbart halt ren.
 Balansproblem.
 Avsliten hud och sårskador som inte är lindriga.
 Sjukliga förändringar, t.ex. förändrade klövar, tumörer/svullnader, munåkomor (inklusive hål i kinden), hornförändringar (inklusive perukhorn), etc., som leder till lidande.
 Ren som inte reser sig, eller synbart försvagade djur.
 Frostskador i hud.
 Kala områden i pälsen, större än ca. 5x5cm
 Starkt avmagrade/utmärglade renar.
 Renar med starkt förorenad päls (har svårt att hålla värmen).
 Bukbrock.
 Ögonskador och allvarigare åkomor i ögonlock.
 Livmoderframfall, ändtarmsframfall.

5.0 Fixering

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

Den som fixerar djur har kompetensbevis för detta.

Indrivning

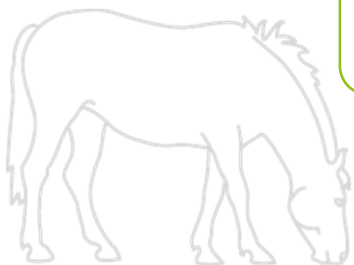
- En mindre grupp bestående av X antal renar drivs lugnt in till slaktplatsen.

Fixering

- Utan att stressa djuren fixeras de ett i taget.
- Djur med horn fixeras genom horntag.
- Djur utan horn fixeras genom fasthållning med grimma eller manuell fasthållning.

Bedövning

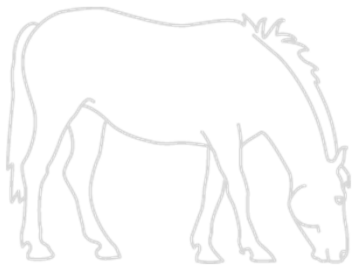
- Bedövning sker på ett djur i taget.
- Se rutin för bedövning.

6.0 Bedövning och ombedövning

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

Fixering
enligt rutin

Den som ansvarar för bedövning, bedömning om bedövningen varit effektiv och länkar levande djur har kompetensbevis för detta.

Länkning sker genom att..... XYZ

Djur som skjutits med nackskott, avblodning påbörjas på liggande djur: se rutin för avlivning.

Bedövning

*Renar utan hornutskott i pannan:
Vapnets mynning placeras i rät vinkel mot pannan något ovanför en tänkt linje mellan ögonens överkant.*

*Renar med hornutskott i pannan:
Vapnets mynning placeras mot baksidan av renens skalle i en tänkt linje parallell med panna och nosrygg.*

Djuret faller, kontroll av bedövningens effekt

Direkt efter bedövning kontrolleras att bedövningen är tillräcklig på varje djur genom kontrollera att:

- Djuret faller, inga försök på att resa sig
- Rättningsreflex är frånvarande
- Ingen vokalisering sker (djuret ger inte ifrån sig ljud)
- Inga rytmiska andningsrörelser sker
- Djurets ögon är öppna och blicken är riktad framåt

Djuret är konstaterat bedövat, länkning sker

Direkt före och under länkning kontrolleras att bedövningen på varje djur fortfarande är tillräcklig genom att kontrollera att:

- Rättningsreflex är frånvarande
- Ingen vokalisering sker
- Inga rytmiska andningsrörelser sker
- Ögonreflex är frånvarande
- Djurets ögon är öppna och blicken är riktad framåt

OMBEDÖVNING – varje tillfälle av otillräcklig bedövning rapporteras (efter att åtgärd är vidtagen enligt nedan) till den djurskyddsansvarige!

Fixering
enligt rutin

Bedövning

*Renar utan hornutskott i pannan:
Vapnets mynning placeras i rät vinkel
mot pannan något ovanför en tänkt linje
mellan ögonens överkant.
Renar med hornutskott i pannan:
Vapnets mynning placeras mot baksidan
av renens skalle i en tänkt linje parallell
med panna och nosrygg.*

Reservutrustning finns omedelbart
tillgänglig på plats YY, laddad med XX

Djuret faller, kontroll
av bedövningens
effekt

Ett djur som visar tecken på otillräcklig
bedövning, bedövas omedelbart om.

Omskjutning sker inte i samma hål.
Omskjutning sker 1-2cm vid sidan av det
ursprungliga skothålet.

Efter omskjutning kontrolleras bedövningens
effekt återigen:

- Rättningsreflex är frånvarande
- Ingen vokalisering sker
- Inga rytmiska andningsrörelser sker
- Ögonreflex är frånvarande
- Djurets ögon är öppna och blicken är riktad framåt

Länkning sker genom att.... XYZ

Djur som skjutits med nackskott:
avblodning påbörjas på liggande djur, se
rutin för avlivning.

Djuret är konstaterat
bedövat, länkning
sker

Direkt före och under länkning kontrolleras att
bedövningen fortfarande är tillräcklig genom att
kontrollera att:

- Rättningsreflex är frånvarande
- Ingen vokalisering sker
- Inga rytmiska andningsrörelser sker
- Ögonreflex är frånvarande
- Djurets ögon är öppna och blicken är riktad framåt

Ett djur som visar tecken på otillräcklig
bedövning, bedövas omedelbart om.

6.1 Underhåll och besiktning - ordinarie bedövningsutrustning

Daglig besiktning
kvitteras.

Månad.....

Regelbundet
underhåll enligt
tillverkarens
anvisningar
kvitteras.

Månad.....

Datum	Signatur
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
OSV	

Datum	Åtgärd	Signatur
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
OSV		

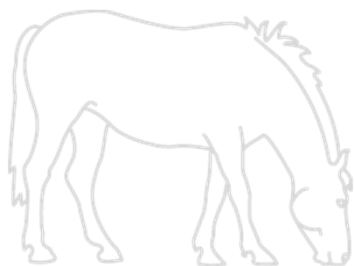
6.2 Underhåll och besiktning - reservutrustning

Daglig besiktning
kvitteras.

Månad.....

Regelbundet
underhåll enligt
tillverkarens
anvisningar
kvitteras.

Månad.....

Datum	Signatur
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
OSV	

Datum	Åtgärd	Signatur
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
OSV		

6.1 och 6.2, fortsättning

Kontroll och underhållsåtgärder journalförs

Skjutvapnets skötsel innefattar rengöring, smörjning och kontroll av eventuella packningar varje dag det används. Även det vapen som finns tillgängligt och som ska användas för avlivning av skadade och sjuka djur vid ankomst och vid uppstallning i hägnen omfattas av denna standardrutin.

Underhåll och kontroll sker i enlighet med tillverkarens anvisningar.

Tillverkarens anvisningar finns här:

På hyllan bakom torrskåpet

.....

Den personal som har i uppgift att utföra kontroll och underhåll och som särskilt utbildats för detta är följande:

Kim Kinning

.....

Sara Stark

.....

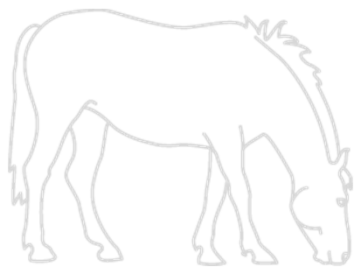
Lasse Lyra

.....

7.1 Avlivning

Detta är ett exempel på utformning av standardrutiner. Företaget anpassar sina standardrutiner efter vad som framgår i vägledningen och efter de specifika förhållanden som råder på anläggningen. De nedan angivna exemplen ska inte ses som heltäckande eller på förhand godkända av de behöriga myndigheterna. Däremot är de utformade på varierande vis, vilket förhoppningsvis kan tjäna som inspiration. Det är alltså viktigt att standardrutinerna ALLTID anpassas efter de lokala förutsättningarna. Detta innebär även att detaljeringsgraden kan variera, beroende på slakteriets storlek, antal inblandade anställda, hur komplexa processerna är och så vidare. Oavsett vilket, så behöver alla processer som berör de levande djuren beskrivas.

Jordbruksverket Bedövning enligt rutin

Den som länkar, hänger upp, avblodar och bedömer om djuret är dött, har kompetensbevis för detta.

Längsta tidsintervall bedövning → avblodning 60s för djur som skjutits i pannan 15s för djur som skjutits i nacken	När samma person ansvarar för bedövning, fixering, upphängning och avblodning av djuren, utförs samtliga av dessa moment på ett djur innan de utförs på ett annat djur.
---	--

Länkning och upphängning

På djur som skjutits i nacken påbörjas avblodning på liggande djur.

Kontroll av bedövning

Direkt före och under avblodning kontrolleras att bedövningen fortfarande är tillräcklig genom att kontrollera att:

- Rättningsreflex är frånvarande
- Ingen vokalisering sker
- Inga rytmiska andningsrörelser sker
- Ögonreflex är frånvarande
- Djurets ögon är öppna och blicken är riktad framåt

Vid misstanke om att djuret inte är tillräckligt bedövat, bedövas djuret på nytt (se rutin för ombedövning).

Avblodning

Avblodning sker genom att med stickkniv öppna de båda halspulsådrona eller det gemensamma blodkärl som dessa utgår ifrån.

Vid misstanke om att djuret inte är dött, bedövas och avblodas djuret omedelbart på nytt.

Kontroll av att djuret är dött

Fastställande av död sker genom kontroll av följande parametrar:

Grundförutsättningar finns:

- Förväntad mängd blod har runnit ut ur kroppen och blodflödet har upphört.

Inga livstecken ses:

- Inga andningsrörelser ses.
- Kroppen hänger slappt.
- Öronen hänger, tungan är slapp.
- Ögonen är öppna, stilla, riktade framåt/utåt och pupillerna är vidgade.

Tillräcklig tid har förflutit

- 3 minuter, absolut minst 2 minuter har förflutit sedan dess avblodning inletts.

Stickprovskontroll görs varje ..... genom kontroll hornhinnereflex eller smärtkänslighet.

Tillfällen av otillräcklig avblodning rapporteras till den djurskyddsansvarige som dokumenterar, utreder orsak och fastställer åtgärd.

